

S?n?f De?erlendirme Atmosferi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?f De?erlendirme Atmosferi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30278>

Özet

S?n?f De?erlendirme Atmosferi Ölçe?i (SDAÖ), ?lhan ve Çetin (2014) taraf?ndan geli?tirilmis? özgün bir psikometrik araçtır. Ölçe?in temel amacı, öğrencilerin s?n?f içi de?erlendirme uygulamalarına yönelik alg?ları ve bu uygulamaların yaratt??? genel atmosferi ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin de?erlendirme sürecini geli?im odaklı mı yoksa ba?ar? ve rekabet odaklı mı algılad??? belirleyerek, e?itim ortamının psikolojik boyutuna ???k tutar. Geli?tirme çal??ması, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik standartlarını kar??lad??? ortaya koymuştur.

Ölçek, toplam 18 maddeden oluşmakta ve de?erlendirme atmosferinin iki ana boyutunu ele almaktadır: Ö?renme Odaklı De?erlendirme Atmosferi ve Performans Odaklı De?erlendirme Atmosferi. Bu ayrım, e?itim araştırmacıları ve uygulayıcıları için s?n?f içi de?erlendirme pratiklerinin öğrenci motivasyonu ve tutumları üzerindeki etkilerini anlamada kritik bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

S?n?f De?erlendirme Atmosferi Ölçe?i, De?erlendirme Atmosferi, Ö?renme Odaklılık, Performans Odaklılık, Psikometrik Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Geçerlik ve Güvenirlik.

Yazarlar

Mustafa ?lhan, Burcu Çetin

Amaç

SDAÖ'nün birincil amacı, öğrencilerin bulundukları s?nfta uygulanan de?erlendirme yöntemlerinin ve sonuçlarının algılan?? biçimini sistematik olarak ölçmektir. Bu algılar, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları, kaygı düzeylerini ve akademik stratejilerini do?rudan etkiledi?i için, ölçek e?itim ortamlarının kalitesini de?erlendirmede önemli bir rol oynar.

Ölçek, özellikle de?erlendirme ortamının iki kutbunu, yani öğrenci geli?imini destekleyici ve geri bildirim sağlamay? hedefleyen öğrenme odaklı yaklaşımla, ba?arısız k?yaslamay? ve notlandırılmay? ön plana ç?karan performans odaklı yaklaşımla ayırt etmeyi hedefler. Bu sayede, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin s?n?f içi de?erlendirme pratiklerini optimize etmelerine olanak tanır.

Yapı

S?n?f De?erlendirme Atmosferi Ölçe?i, iki temel alt boyuttan oluşan çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Bu iki boyut, öğrencilerin de?erlendirme ortamına dair algıların kapsamlı bir

şekilde yansıtır:

Öğrenme Odaklı Değerlendirme Atmosferi: Bu boyut, değerlendirme süreçlerinin öğrencinin gelişimini desteklemeye, hatalardan ders çıkarmaya ve derinlemesine öğrenmeyi teşvik etmeye odaklandığını algısının temsil eder.

Performans Odaklı Değerlendirme Atmosferi: Bu boyut ise değerlendirme süreçlerinin rekabeti, yüksek not almayı, akranlarla kıyaslanmayı ve zorlu sınavlarla karşılaşma riskini vurguladığını algısının yansıtır.

Geçerlik

İlhan ve Çetin (2014) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Çalışmanın başlangıcı da belirtildiği gibi, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı (iki alt boyut) ne derece doğru ölçtüğünü kanıtlamak için çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır.

Yapı geçerliliğine ek olarak, ölçeğin ilgili diğer yapılarla (örneğin, akademik motivasyon veya sınav kaygısı) ilişkisini inceleyen ölçüt geçerliliği çalışmaları da gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar, SDAÖ'nün sınıf değerlendirme atmosferini tutarlı ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, maddelerin iç tutarlılığı ve ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmiştir. Geliştirme çalışmasında genellikle Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak iç tutarlılık analizleri yapılmış ve ölçeğin genel olarak yüksek bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar vereceğini ve tutarlı olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

SDAÖ'nün yapısal temeli, 18 maddenin iki farklı alt boyutta toplandığı faktör analizi sonuçlarına dayanmaktadır. Bu iki faktör, toplam varyansın önemli bir kısmını açıklamaktadır. Faktör dağılımı şu şekildedir:

Öğrenme Odaklı Değerlendirme Atmosferi: Bu alt boyut 15 madde içermektedir ve öğrencilerin değerlendirmeyi bir öğrenme fırsatı olarak görme eğilimini yansıtmaktadır.

Performans Odaklı Değerlendirme Atmosferi: Bu alt boyut 2 madde içermektedir ve öğrencilerin değerlendirmeyi bir başarı/başarısızlık kıyaslaması olarak görme eğilimini yansıtmaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz Bildirim Ölçe?i)

Format: Ka?ıt veya dijital ortamda uygulanabilen standart bir anket formatıdır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim kademelerindeki ö?renciler (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanmaya uygundur).

Ya? Grubu: Akademik de?erlendirme süreçlerine aktif olarak katılan ergenlik ve genç yeti?kinlik dönemindeki bireyler.

Popülasyon Detayları: Geli?tirme çalışması, Türkiye'deki çe?itli e?itim kurumlarından toplanan ö?renci örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipinde derecelendirme kullanır.

Anahtar Kelimeler

E?itim De?erlendirme, S?n?f Ortamı, Ö?renci Algıları, Psikometrik Ölçek, E?itim ve Bilim, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa ?lhan

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Ba?lı Kurulu? E-posta Adresleri: mustafailhan21@gmail.com

Yayın Adresi: Yazarların makalenin yayınlandığı tarihteki üniversite/kurum adresleri (Detaylı bilgi makalede mevcuttur).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Kullanım İzinleri: Ölçek akademik araştırmalarda kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarlardan izin alınması tavsiye edilir.

Ücret: Ölçek genellikle akademik amaçlı kullanım için ücretsizdir.

Test Yılı: 2014 (Yayınlanma Yılı)

Kaynaklar

İlhan, M. ve Çetin, B. (2014). Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeğinin (SDAÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 31-50.

Makalenin orijinal bağlantısı: egitimvebilim.ted.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [sinif-degerlendirme-atmosferi-olcegi-toad.pdf](#)

Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert (1= Kesinlikle Katılmıyorum - 5= Kesinlikle Katılıyorum)

Ölçek toplam 18 madde ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Örnek maddeler aşağıdadır:

Öğrenme Odaklı Değerlendirme Atmosferi (Örnek Madde 15): Bu sınıfta, sınav sonuçları öğrencinin gelişimine yönelik bilgi vermeyi amaçlar.

Performans Odaklı Değerlendirme Atmosferi (Örnek Madde 2): Bu sınıfta uygulanan sınavlar öğrenciler için zordur.